

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту

ЗАТВЕРДЖЕНО
ректор ПДАФКіС
САВЧЕНКО Віктор
«09» березня 2022 р.



ІНСТРУКЦІЯ № 49
із цивільного захисту
в ПДАФКіС

Інструкція встановлює порядок виконання вимог цивільного захисту (ЦЗ) у ПДАФКіС та є обов'язковою для виконання всіма працівниками. У питаннях, не врегульованих цією Інструкцією, керуватися нормами Кодексу цивільного захисту України, іншими нормативно-правовими актами у сфері цивільного захисту та техногенної безпеки, вимогами інструкцій з охорони праці.

- 1.1. Працівники навчального закладу повинні:
 - дотримуватися загальних вимог законодавства України із ЦЗ та техногенної безпеки, інструкцій з охорони праці та цієї Інструкції;
 - виконувати видані відповідно до чинного законодавства приписи посадових осіб органів державного нагляду у сфері цивільного захисту.
- 1.2. Інформацію про загрозу надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру доводить до відома ректора ПДАФКіС черговий або начальник штабу ЦО ПДАФКіС.
- 1.3. У разі виникнення аварійних ситуацій та аварій, щоб запобігти їх переходу у надзвичайну ситуацію:
 - вимкнути джерела водо, газу, енергопостачання;
 - ліквідувати джерела відкритого вогню;
 - підготувати простіше укриття до негайного використання;
 - звільнити проходи й проїзди тощо.
- 1.4. Залежно від особливостей розташування навчального закладу:
 - розробити спеціальні заходи протиаварійного захисту, створювати об'єктові резерви, щоб запобігти та ліквідувати надзвичайні ситуації природного та техногенного характеру і їхні наслідки;
 - упроваджувати системи раннього виявлення надзвичайних ситуацій та оповіщення у разі їх виникнення працівників;
 - утримувати в робочому стані засоби зв'язку та використовувати їх за призначенням;

- забезпечувати взаємодію з органами, які відповідають за дії щодо локалізації та ліквідації аварійних ситуацій, що пов'язані з небезпечними речовинами й можуть завдати шкоди життю та здоров'ю людей та навколишньому середовищу.
- 1.5. У чергових повинні бути номери телефонів для виклику аварійно-рятувальних служб.
- 1.6. Об'єктові системи оповіщення функціонують постійно.
- 1.7. Щоб забезпечити оперативність оповіщення, розробити схеми оповіщення, які затверджує ректор ПДАФКіС. Схеми оповіщення зберігають чергові ПДАФКіС на видному місці.
- 1.8. Підходи та під'їзди до захисних споруд ЦЗ розчищати від сміття, а в зимовий період від снігу та льоду.
- 1.9. Ознайомити з цією Інструкцією під підпис усіх працівників ПДАФКіС.
- 1.10. На видних місцях розмістити інструкції для працівників із ЦЗ та порядку дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій.

2. Права та обов'язки працівників у сфері цивільного захисту

- 2.1. Працівники мають право отримувати:
 - інформацію про надзвичайні ситуації або небезпечні події, що виникли або можуть виникнути;
 - засоби колективного та індивідуального захисту;
 - соціальний захист і відшкодування шкоди, заподіяної їхньому життю, здоров'ю та майну внаслідок надзвичайних ситуацій або проведення робіт із запобігання та ліквідації наслідків;
 - медичну допомогу, соціально-психологічну підтримку та медико-психологічну реабілітацію у разі отримання фізичних та психологічних травм.
- 2.2. Працівники зобов'язані:
 - дотримуватися правил поведінки, безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях;
 - дотримуватися заходів безпеки у побуті та повсякденній трудовій діяльності, не допускати порушень виробничої та технологічної дисципліни, вимог екологічної безпеки, охорони праці, що можуть призвести до надзвичайної ситуації;
 - вивчати способи захисту від надзвичайних ситуацій та дій у разі їх виникнення, надання домедичної допомоги постраждалим, правила користування засобами захисту;
 - повідомляти службі екстреної допомоги населенню про виникнення надзвичайних ситуацій;
 - у разі виникнення надзвичайної ситуації до прибуття аварійно-рятувальних підрозділів вживати заходів для рятування населення та майна;
 - дотримуватися протиепідемічного, протиепізоотичного та протиепіфітотичного режимів, режимів радіаційного захисту.

3. Дії при виникненні надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру

- 3.1. Правила поведінки і дії в зоні радіоактивного забруднення (зараження). Радіоактивно зараженою може бути місцевість після ядерного вибуху, а також аварії на атомній електростанції, на інших об'єктах, що виробляють або використовують розщеплені матеріали.

Якщо виявлено радіоактивне зараження, всім учасникам навчально-виховного процесу надіти респіратори, протипилові тканинні маски, ватна-марлеві пов'язки або протигази та укритися у захисній споруді. Якщо обставини змусили сховатись у приміщенні закладу, зачинити вікна й двері, завісити їх цупкою тканиною, затулити всі щілини.

Після зняття обмежень, дотримуватися запобіжних заходів, оскільки частина радіоактивних речовин надовго залишається на землі, рослинності, у воді, на поверхні будівель.

- 3.2. Дії під час аварії з поширенням небезпечних хімічних речовин (НХР).

Осередок хімічного ураження – це територія, забруднена отруйними речовинами, які можуть визивати ураження людей, тварин, рослин.

Основні ознаки аварій на хімічно небезпечних об'єктах і застосування хімічної зброї:

- поява за літаками швидко осідаючої полоси білого або легко зафарбованого кольору;
- хмари в місцях розташування хімічно небезпечних об'єктів, розривів авіабомб, ракет, снарядів;
- наявність крапель отруйних речовин на місцевості, рослинах, будинках;
- загибель комах, птахів, гризунів;
- зав'ялість рослин;
- наявність специфічних запахів (**Фосген** – рідина, яка перетворюється в газ при температурі +8,2. Має запах прілого сіна або фруктів. Симптоми: не проявляються у перші 4-8 годин, згодом викликає сильний кашель, задишку, набряк легень. Запах часнику-**Іприт**.).

При визначенні ознак застосування отруйних речовин (ОР) надіти протигази, застосувати засоби захисту шкіри.

Якщо на території міста трапилося витікання НХР та поширення отруйних газів, керівник закладу повинен слухати повідомлення штабу ЦЗ міста й діяти за його вказівкою.

Ураженим надати до медичну допомогу та доправити їх у незаражений район, а за необхідністю до лікувального закладу.

Покидати заражену територію швидко, намагаючись не підіймати пилу та не торкатися предметів довкола.

На зараженій території не можна знімати засобів захисту, курити, їсти, пити. Після виходу з району зараження пройти санітарну обробку, змінити білизну або весь одяг.

3.3. Правила поведінки та дії у зоні бактеріологічного зараження.

У зоні бактеріологічного зараження запроваджують спеціальний режим-карантин або обсервацію.

Карантин – суворий режим ізоляції певної категорії групи населення з метою запобігання розповсюдженню інфекційних захворювань. У зоні карантину не дозволяється виходити з приміщень. Продукти харчування і предмети першої необхідності доставляються на об'єкт.

Обсервація – медичне спостереження за певною групою населення. У зоні обсервації медична служба ЦЗ виявляє захворювання, проводить профілактичні заходи, робить спеціальні щеплення.

Обмежити спілкування між людьми.

Не порушувати режиму харчування. Можна їсти тільки ті продукти, що зберігалися у холодильнику або в закритій тарі. Їжу обов'язково піддавати тепловій обробці, воду для пиття кип'ятити.

Дотримуватися вимог особистої гігієни: щодня митися, щотижня міняти постільну білизну, постійно стежити за чистотою рук, волосся.

Перебуваючи в зоні біологічного зараження зберігати спокій та дотримуватись встановлених правил.

3.4. Правила поведінки і дії під час землетрусу.

Вивести учасників навчального процесу в безпечне місце організовано, з урахуванням обстановки. Виконувати розпорядження адміністрації закладу.

Під час сильних підземних поштовхів якнайдалі відійти від будинків. Не залишатися поблизу об'єктів з легкозаймистими сильнодіючими отруйними речовинами, на мостах і шляхопроводах. Не триматися за високі стовпи й паркани, не ховатись на нижніх поверхах і в підвальних приміщеннях будинків.

3.5. Правила поведінки і дії під час урагану (смерчу, грози, зливи).

Під час урагану, шквалу сховатись у підвалах, укриттях ЦЗ.

Перебуваючи в приміщеннях, стерегтись поранень осколками скла, що розлітається. Щоб запобігти цьому, відійти від вікон і встати впритул до простінків. Можна використовувати для захисту міцні меблі.

Не виходити на вулицю одразу ж після послаблення вітру, тому що за кілька хвилин порив може повторитися. На вулиці триматися подалі від будівель і споруд, високих парканів, стовпів, дерев, щогл, опор, проводів.

3.6. Правила поведінки і дії при виявленні підозрілого предмета.

Відійти на безпечну відстань та повідомити органи ДСНС про небезпечну знахідку за номером 101, 112.

Встановити попереджувальні знаки або огорожу навколо підозрілого предмета.

Терміново евакуювати учасників навчального процесу. Заборонено проводити евакуацію повз підозрілого предмета.

3.7. Правила поведінки і дії при розливі ртуті.

Евакуювати учасників навчального процесу із приміщення.

Повідомити про подію у рятувальну службу за номером 101, 112.

Викликати представників санітарної служби для проведення замірів повітря на концентрацію ртуті.

Перебувати у приміщенні закладу після демеркуризації лише з дозволу відповідних служб.

4. Заходи з евакуації при надзвичайній ситуації

4.1. Евакуація проводиться на державному, регіональному, місцевому або об'єктовому рівні.

4.2. Обов'язкова евакуація населення проводиться у разі виникнення загрози:

- аварії з викидом радіоактивних і небезпечних хімічних речовин;
- катастрофічного затоплення місцевості;
- масових лісових та торф'яних пожеж, землетрусів, зсувів, інших геологічних та гідрогеологічних явищ і процесів;
- збройних конфліктів (з районів можливих бойових дій у безпечні райони, які визначає Міноборони України на особливий період).

4.3. Загальна евакуація проводиться для всіх категорій населення із зон:

- можливого радіаційного та хімічного забруднення;
- катастрофічного затоплення місцевості з чотиригодинним добіганням проривної хвилі при руйнуванні гідротехнічних споруд.

4.4. Евакуація матеріальних і культурних цінностей проводиться у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій, які можуть заподіяти їм шкоду, за наявності часу на її проведення.

5. Навчання працівників діям у надзвичайних ситуаціях

5.1. Навчання працівників діям у надзвичайних ситуаціях є обов'язковим і здійснюється в робочий час за рахунок коштів роботодавця за програмами підготовки населення діям у надзвичайних ситуаціях, а також під час проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань ЦЗ.

5.2. Для отримання працівниками відомості про конкретні дії у надзвичайних ситуаціях, у закладі обладнується інформаційно-довідковий куточок з питань ЦЗ.

5.3. Особи під час прийняття на роботу та працівники щороку за місцем роботи проходять інструктаж з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях. Результати інструктажу фіксують у журналі реєстрації інструктажів з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях.

- 5.4. Особи, яких приймають на роботу, пов'язану з підвищеною пожежною небезпекою, мають попередньо пройти спеціальне навчання (пожежно-технічний мінімум). Працівники, зайняті на роботах з підвищеною пожежною небезпекою, раз на рік проходять перевірку знань відповідних нормативних актів з пожежної безпеки, а посадові особи до початку виконання своїх обов'язків і періодично (один раз на три роки) проходять навчання та перевірку знань з питань пожежної безпеки.
- 5.5. Допускати до роботи осіб, які не пройшли навчання, інструктаж і перевірку знань з питань ЦЗ, зокрема з пожежної безпеки, заборонено.

Перший проректор з
науково-педагогічної
роботи
Головний інженер
Начальник штабу ЦО
Інженер з охорони праці






Сергій АФАНАСЬЄВ
Юрій РАХЛЕНКО
Станіслав ГРИЩЕНКО
Олена ХОБОТОВА